

Rigsdagstidende.

1850.

Forhandlingerne paa Folkethinget. Nr 427.

106te Møde.

Løvedagen den 22de Juni.

(Fortf.)

Ordføreren: Ja, jeg vilde rigtignok tillade mig at henstille til den ærede Forslagsstiller, om han ikke efter de forhaandenværende Omstændigheder vilde finde sig foranlediget til at tage dette Forslag tilbage. Jeg troer nemlig ikke at feile, naar jeg siger, at det, som væsentligt har foranlediget ham til at stille det, det er hans Bekjendtskab til det factiske Forhold, navnlig i den Provinds, hvorfra han er, det factiske Forhold, at paa ikke faa Godser i denne Provinds har det igjennem flere Generationer været Tilfældet, at Fæstecontracter paa Huse ere blevne affluttede paa den Maade, at det er sagt: i Bederlag ydes efter Eierens Valg saa og saa meget i Penge, medens det dog paa den anden Side ligeledes meget hyppigt igjennem flere Generationer har været Tilfælde, at Vedkommende have forstaaet disse Ord saaledes, at det skulde blive ved den staaende Skik, at Arbeidet aldrig blev fordret, men derimod alene det stipulerede Pengevederlag, der saaledes er blevet betragtet som det Gæste, hvorom der i Virkeligheden var contraheret. Nu har imidlertid — og det er ogsaa mig bekjendt, at dette paa mange Steder har været Tilfældet derovre — nu har imidlertid de senere Aars mere spændte Forhold mellem Godseier og Bonde, og maaskee ogsaa tillige den større Vigtighed, Arbeidet har faaet for Godseieren, foranlediget, at man paa enkelte Steder lige med Gæt har begyndt at fordrø en meget høiere Præstation af Arbeide, end den hidtil ydede Afgift i Penge. Jeg skulde imidlertid troe, at naar saadanne Tilfælde forebringes for Afsløsningscommissionen, og naar Afsløsningscommissionens Dømmesag om igjennem Ministeriets Udtalelse udtrykkelig henledes paa dette Moment, vil dette Moment i saa-

danne Tilfælde virkelig blive af næsten afgjørende Indflydelse paa Bederlagets Ansættelse, idet Afsløsningscommissionen efter min Formening, i de Tilfælde, jeg her udtrykkelig har berørt, aldrig bør sætte Bederlaget høiere end til det Pengebeløb, der staaer i Contracten. Jeg mener, at derved vil Forslagsstillerens Hovedformaal være naaet, og at Loven saaledes undgik at komme ind paa et vanskeligt og meget omtvistet, navnlig heri Forsamlingen meget omtvistet Gebeet, det nemlig, hvorvidt denne Ydelse, som udtrykkelig har været overladt efter Contractens Ord til Eierens Valg, skulde uden videre, og trods denne hans Ret til at vælge, kunne afgjøres ved et stipuleret Pengevederlag. Jeg tillader mig derfor at rette det Spørgsmaal til den ærede Forslagsstiller, om han ikke efter den Udtalelse, her har fundet Sted af Ministeriet, og som upaatvivelig vil blive gjentaget i Ministeriets Veiledning for Afsløsningsmændene, maatte finde sig foranlediget til at tage Forslaget tilbage?

C. S. Hansen: Det forholder sig ganske rigtigt, som den ærede Ordfører har udtalt, at de factiske Forhold idetmindste i Provindsen Thyen paa de større Godser ere saaledes, hvilket vistnok ogsaa har foranlediget den ærede Forslagsstiller til at stille dette Ændringsforslag. Forøvrigt vil jeg tillade mig blot at gjøre den Bemærkning, at jeg ikke troer, at man saa afgjort skal holde sig netop til de forandrede Forhold. Det er vistnok sandt, at Arbejdslønnen er steget meget i de sidste Aar, fornemmelig Krigsaaarene, men det er jo ligesaa vist, at den muligvis kan falde tilbage til, hvad den var tidligere. Jeg kan heller ikke være enig med den ærede Indenrigsminister idet han udtalte, at det maa forudsættes, at Godseieren har forudsat, at Arbeidet kunde blive af mere Værdi end Pengene, som vare anslaaede i dets Sted; han kan ligesaa vist — idetmindste har jeg som Godsforvalter selv erfaret det — fornemmelig have